

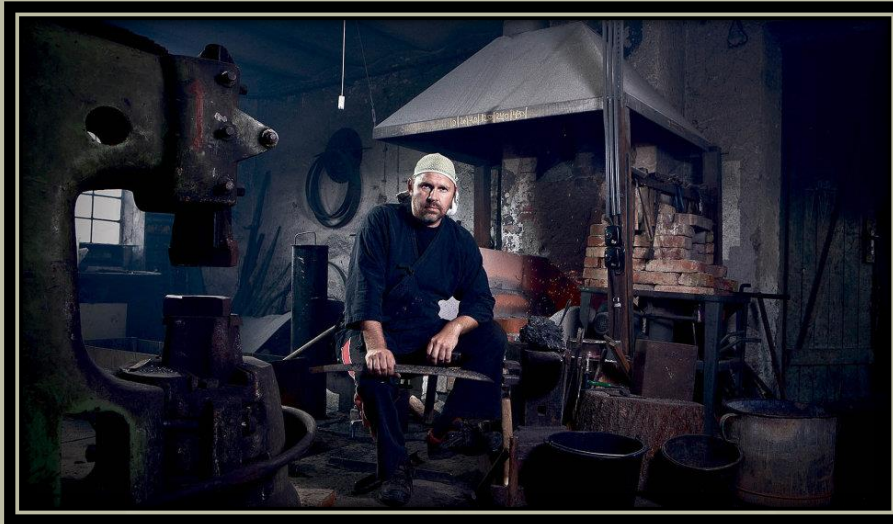
Egy kardkovács beteljesült álma.

Pavel Bolf

Amikor idén tavasszal elkezdtem tervezni egy újabb japán utat, még nem is sejtettem, hogy annak fő célja az lesz, hogy a *Nihonto* tényleges szülőhelyén kardot készíthessek.

Az utazás eredeti célja elsősorban a japán kardok tanulmányozása volt. A szokásos múzeumlátogatások mellett úgy döntöttem, hogy elutazom a Tokióban megrendezésre kerülő *Dai Token Ichi* nevű, kardkereskedők és kardszerelékeket árusítók éves kiállítására. Több japán barátomat is tájékoztattam utazásomról és látogatási szándékomról. Aztán jött az ajánlat, amely minden más tevékenységet félretett. Egy barátom, aki valójában a *Koto*-kardokat tanulmányozza (különösen a *Heian* és *Kamakura* korszakokat), azzal az ötlettel állt elő, hogy tanulmányutamat összekapcsolhatnám egy lehetőséggel, hogy közvetlenül Japánban készítek kardot. Már egy ideje beszélgettünk a lehetőségekről, hogy hogyan tudnám eljuttatni a munkámat egy olyan országba, ahol a törvény kizárja a kardok engedély nélküli importját a kardkészítőktől. Japánból sokan érdeklődtek a munkáim iránt, akik *Koto* jelleggel szerették volna megnézni a munkáimat, azonban a helyi törvényhozás eléggé lehetetlenné tette a szándékot, hogy bemutassam nekik a munkáimat.

Néhány internetes találkozó után egy érdekes projekt kezdődött el. A végső cél az volt, hogy ellátogassak az *Iwate* prefektúrában található *Tohoku* területére, ahol kölcsönveszem egy helyi kardkovács műhelyét, és három pengét készítek.

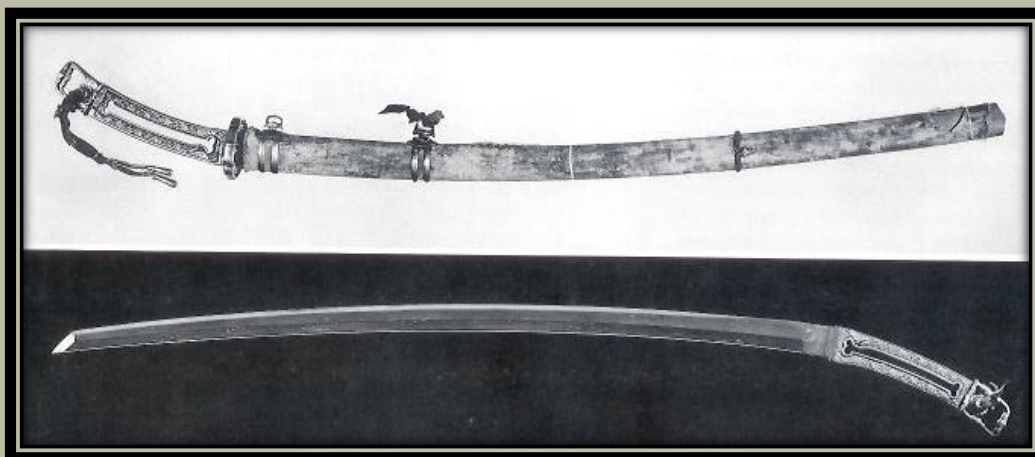
Az első egy *Tanto* lenne a *MOKUSA-TO KENKYUKAI* számára. A kardot tanulmányozók egyesülete, különösen a *Tohoku* terület iskoláiból. Ezek a *Mokusa*, *Enju* és *Gassan*. Az *Ichimonji* stílusú *Tanto* saját *OROSHIGANE* acélból készülne.

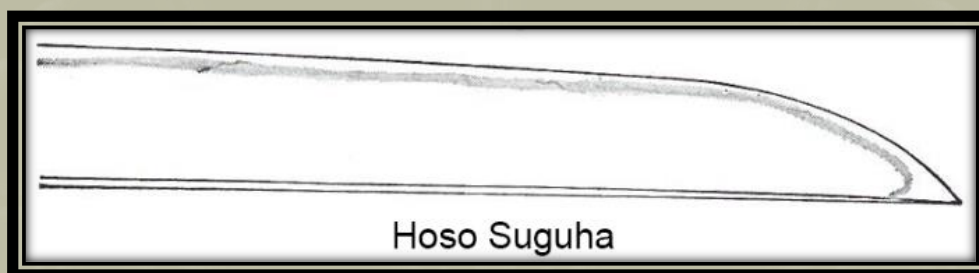
Ichimonji stílusú *Tanto* (A kép csak illusztráció).

A második kard egy *Kenukigata Tachi* - egy olyan kard, amelynek a markolata a penge része, és ezért a pengével együtt kovácsolták. Az alacsony edzésvonal *Hoso Suguha* körülbelül 5 cm-rel a markolatra szerelt *Yaki Otoshi* előtt végződik.

Ez a kard a *Furukawa*-ban található *CHUBACHI ART MUSEUM* számára készülne, ahol az eredetiek mellett lenne kiállítva. Ez a kard is a saját acélomból készülne.

Kenukigata Tachi (A kép csak illusztráció).

Hosu Suguha

Hosu Suguha

Az utolsó penge a *Warabite* kisebb másolata lenne. Ez a kardtípus a japán kardművesség történetének nagyon korai időszakából származik. Egy regionális iskolai projekt részeként készülne, amelynek keretében a helyi iskola gyermekei a *Tatara* hagyományos kemencében *Satetsu* vashomokból *Tamahagane* néven hagyományos acélt készítenek. Ez a technika Japán ezen északi részéről származik, és később az egész országban elterjedt. A helyi gyerekek által készített acélt a kovácsok hajtogatási technikájával dolgoznom fel, és egy kisebb *Warabite* pengét készítenék belőle.

Warabite

Ezen a japán utazáson elkísért Martin Hornak szlovákiai kollégám, aki japán kardcsiszoló. Valamint a tolmács barátom, Honza Benes.

Megterveztük tartózkodásunk időpontját, a múzeumok és kiállítások látogatásának menetrendjét, megrendeltük a Japánban való vonatközlekedéshez szükséges Japan Rail Passes bérleteket, lefoglaltuk a szállodákat, megvettük a repülőjegyeket és elindultunk.

A leszállás és néhány szükséges procedúra, mint az útlevél-ellenőrzés és a szállodai bejelentkezés után elmentünk a Japán Kardmúzeumba, a tokiói *Yoyogi*-ba. A kiállítási tárgyak rendszeresen váltják egymást, így minden Japánban tett látogatásom alkalmával más-más kardot tanulmányozhattam. Az idei kiállítást nem olyan sok penge alkotta, mint korábban, és a kiállítóterek majdnem felét a *Tsuba* nevű kardkézvédőknek szentelték. A pengék választéka azonban ezúttal meglehetősen exkluzív volt, főként a *Kamakura*-korszakból. Lehetőségem nyílt kiváló munkák és effektek tanulmányozására, mint például *Utsuri*, *Koshiba* és ehhez hasonlókra. Mivel ez a munkastílus az én erőfeszítéseim célja is, nagyon elégedett voltam a választékkal. A *Tsuba* kiállítási tárgyak között sok *Tosho* és *Katsuchi* volt, amelyek szintén a kedvenceim.

Folytattuk a Tokiói Nemzeti Múzeummal, az *Ueno* Parkban. A kardkiállítás meglehetősen kicsi volt, azonban a kiállítási tárgyak magasabb rangúak voltak. Nagyon örültem, hogy láthattam *Koshirae*-t Katana Tensho stílusban - az egyiket már reprodukáltam fotók alapján az egyik pengémhez, és érdekes volt látni az eredetit.

Másnap elmentünk a *Dai Token Ichi*-be. Nagyon meglepett a 600JPY-os belépődíj, ami nagyon alacsony volt, figyelembe véve a két épületszintre kiterjedő rendezvény nagyságát. Több száz kard és végtelen számú kardtartó volt. Rengeteg kiváló pengét volt alkalmunk tanulmányozni. Egy 12. századi japán nemzeti kincs rangú, remek állapotban lévő és valóban eredeti állapotú kardot kézbe venni nem kis élmény volt. Csak egy napot szántunk erre az eseményre, de legközelebb mind a három napot rá kell szánunk, amikor a kiállítás zajlik.

A kiállított tárgyak száma valóban elképesztő volt, és nem lehetett egy nap alatt végigjárni mindet, nem beszélve a tanulmányozásukról és az információk elsajátításáról. Remek kiadványokat vásároltam kiváló áron. Nagyon jó könyvet a *Sukashi* Tsubákról, az *Oshigata* 10 kötetes kiadását, és még néhányat. Vettem még néhány eredeti *Fuchi*-t és *Kashira*-t is a jövőbeni munkáim markolatjai számára.

Dai Token Ichi

Már csak egy látogatásunk volt hátra - a *Namikawa Heibei* vállalat. Itt vettem néhány kardokhoz való anyagot - markolatfonást, rája bőrt a markolatokhoz, néhány polírozó dolgot és egyéb dolgokat. Martin vett néhány polírozókövet.

Másnap reggel találkoztunk a tartózkodásunk munkarészének szervezőjével, *Wataru Hara* úrral. *Shinkansen* vonattal mentünk a Japán északi részén lévő *Iwate* prefektúrába. Mivel ezek a gyorsvonatok több mint 300 km/h sebességgel közlekednek, az út csak kb. 3 órát vett igénybe. Első megállónk a *CHUBACHI ART MUSEUM* volt a *Furukawa* nevű kisvárosban, ahová helyi vonattal jutottunk el. Itt találkoztunk *Chubachi* úrral, aki tulajdonképpen az egész közelgő projektet fedezte. Ebben a múzeumban nagyon részletes leírással végigjártuk az összes kiállított tárgyat.

Többnyire *Heian* és *Kamakura* kardok voltak, és a vitrineken kívül is lehetőségünk volt az általunk kiválasztott darabokat egészen közlről tanulmányozni. A legnagyobb figyelmemet a *Mokusa* iskola egyik kardja kötötte le.

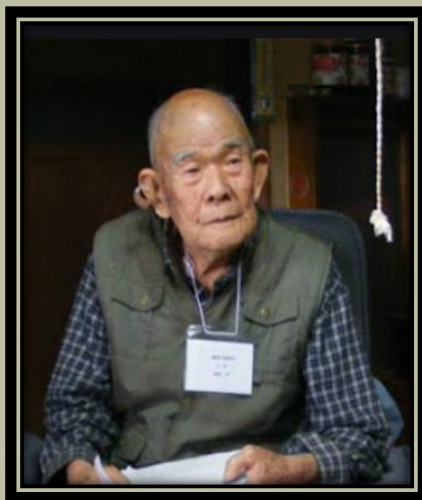
Gyönyörű domináns acélszerkezet, tisztességes edzett vonal sok aktivitással, és jellegzetes *Utsuri*-val.

Ebéd és a helyi *Sake* gyár meglátogatása után autóval folytattuk utunkat *Tohoku* területén. A helyi hegyeken át vezető út lenyűgöző volt, zöld fákkal és fenyőkkel borított meredek lejtők, sok vad folyó és vízesés, mindez friss őszi színekben. Az út ezeken a hegyvidéki tájakon keresztül körülbelül 5 órát vett igénybe. Megálltunk egy másik regionális múzeumban, ahol csak néhány kard volt látható. Az egyik ilyen darab egy másik *Mokusa* kard volt. Az itt töltött időm nagy részét ennek tanulmányozásával töltöttem. Innen *Daito* városába mentünk *Ichinoseki*-city körzetében, *Tohoku* térségében, *Iwate* prefektúrában - a hely, ahol tartózkodásunk fő célja a kardgyártás volt.

Vendéglátóink helyi *Ryokan*-ban - hagyományos stílusú szállodában - szállásoltak el minket. Örültem neki, mert ez hagyományos ételeket jelentett, és lehetőséget, hogy minden este forró *Ofuro* fürdőt vehessünk. A kemény munkanap után ez több mint jó volt.

Aznap este *Chubachi* úr és *Hara* úr újabb 3 kardot készítettek elő a tanuláshoz. Két *Kamakura ubu Tachi*-t és egy *Nambokucho Tanto*-t, *Bungo no Kunimitsu Tsune saku* aláírással. *Bungo Yukihira* tanítványa volt, és valószínűleg ez volt az egyetlen fennmaradt darab.

Másnap reggel elmentünk *Taira Sugawara* úr, a kardkovács mester házába. Bár *Sugawara* mester 94 éves, mégis jó formában van. Miután megismerkedtünk, rövid megbeszélést tartottunk *Sugawara* mesterrel, *Hara* úrral, a helyi sajtó képviselőivel és a *Mokusa* egyesület tagjaival. Átbeszéltük a projekt céljait és a munkálatok ütemezését. A műhelyt is megnéztem. *Sugawara* mester kora miatt már nem készít kardokat. Szükség volt a kemence beállítására és a régi motoros kalapács beállítására.

Taira Sugawara

Az előkészületek majdnem egy egész napot vettek igénybe, de késő délután elkezdtem dolgozni a *Tanto* pengén. A *Tanto* és a *Kenukigata Tachi* pengékhez már hajtogatott acélt hoztam Csehországból. Ennek oka az volt, hogy biztosítsam az acél jellegét a gyártott kardjaimon, valamint az acél megmunkálásához szükséges idő megtakarítása. Csak a csomag hajtogatott acélt kellett a kívánt hosszúságúra meghosszabbítani és *Tanto* pengét kovácsolni.

A munkát este 6 óra körül fejeztem be. Elbúcsúztunk *Sugawara* mestertől, és a szállodába mentünk. Zuhanyzás, *Ofuro*, hagyományos vacsora és alvás. Egy földrengés ébresztett minket, de rövidebb és gyengébb volt, mint amit a tokiói szállodában tapasztaltunk, így nem zavartattuk magunkat, és reggelig aludtunk.

Reggeli után átmentünk a mester házába, ahol egy tea mellett tartottunk egy kis megbeszélést, és folytattuk a munkát. Megformáztam a *Tanto*-t. *Nambokucho* stílusban készítettem egy *o-tanto* pengét, *Kobuse* konstrukcióban, puha maggal. Közvetlenül a formázás után folytattam a penge edzését az *Ichimonji* iskola stílusában - *Yaki* fog edzése agyag nélkül. Ez egy olyan módszer, amely sok tapasztalatot igényel. A penge edzése a vágóél feletti részen történik a penge megfelelő melegítésével, ahol a *Hamon* vonal keletkezéséhez szükséges hőmérséklet csak a vágóél feletti területen van. Ez gyönyörű, természetes edzési vonalat eredményezett, más hatásokkal, mint például az *Utsuri* (a *Hamon*-vonal feletti árnyékvonal).

Az edzés során körülbelül 10 néző volt jelen. Nyilvánvalóan megleptem a nézőket a választott stílussal, mert a legtöbb jelenlévő kardkovács agyagot használ, ami valójában meghatározza az edzési vonalakat, még akkor is, ha *Ichimonji* stílust választanak. Az edzés jellegéből hiányzik a természetes megjelenés, és a támogató edzésnyomok nem eredetiek. A pengét a kívánt módon felmelegítettem és vízbe oltottam ki.

Ezt követően a pengét *Arato* kemény kövön csiszoltam, ami feltárta az edzett struktúrákat. Az acél lassan gyönyörű edzett vonalat mutatott a régi *Ichimonji* stílusban. Miután a penge oldalán egy csiszolt ablakot hoztam létre, újabb hatások mutatkoztak – kristályszerkezetek *Nie* és *Kinsuji* vonalak, *Utsuri* a *Hamon* felett és az acél gyönyörű szerkezete, amit *Hada*-nak neveznek (az acél mintázata – a hajtogatás eredményeként).

Elégedett voltam az eredménnyel, ez egy gyönyörű, régi stílusú *Tanto* lett. *Sugawara* mester elég alaposan megvizsgálta a pengét, és utána az összes jelenlévő résztvevő is. A mester nyilvánosan megdicsérte a munkát. Többek között ezt mondta: „Ez egy igazi *Nihonto*, ez egy gyönyörű japán kard. Akár művészi kardnak is tekinthető”. A Mester egyenként megnevezte az összes metallurgiai tevékenységet, amelyet a pengén látott. Nyilvánvaló volt, hogy a hagyományos japán kultúra területein eloszanak a kétségek egy külföldi képességeit és készségeit illetően. Előttem állt a projekt nehezebb része – a *Kenukigata Tachi*.

Másnap Martin, Honza és én szenet vágunk a *Tachi* kovácsolásához. A szenet valójában égetett törzsek formájában szállították, amelyek átmérője kb. 20 cm, hossza kb. 1 méter volt. A kovácsoláshoz kb. 3-5 cm-es darabokra van szükség. Én elkezdtem a leendő penge rúdjának meghosszabbítását, cseh kollégáim pedig folytatták a faszén előkészítését. *Sugawara* mester kétszer is visszavitte őket, mert néhány darab még mindig túl nagy volt. Ezután már nem volt szükség további ellenőrzésre, nagyon pontosan vágták a szenet. Az ebédszünetben interjúkat adtak a helyi sajtónak és a televíziónak. Japán történetében ez volt az első alkalom, hogy külföldi kardkovácsot hívtak meg kardot kovácsolni.

A helyi média által szorosán figyelemmel kísért projekt kivételes volt.

Ebéd után, amely szinte mindig a mester házában volt ebéddobozok (Bento doboz) formájában, elkezdtem kovácsolni és formázni a pengét. A *Tanto* pengével elért korábbi sikerek után a nézők száma megnőtt, köztük néhány profi is. Az egyikük egy helyi polírozó, *Shizuo Miura* úr volt.

Nagy figyelmet fordított Martinra, aki a *Tanto*-pengén lévő ablakon dolgozott. Adott neki néhány értékes tanácsot. A penge formázása körülbelül 3 óra alatt készült el. A penge lapos részein reszelővel néhány alakjavítást végeztem. Este 6 óra körül már alkonyodott. Előkészítettünk egy kemencét az edzéshez, és vizet hoztunk a hűtőkádba. Készítettem egy agyagpasztát, és rátettem a pengére. A keményítés ezen a pengén *Hoso Suguha* lett volna, tehát kb. csak 3 mm magas és egyenes edzési vonal (*Hamon*). Az agyagot a lángok felett megszáritottam és elkezdtem melegíteni a pengét.

A műhelyben sok néző volt, köztük *Sugawara* mester is. Nyilvánvalóan felismerték ennek a lépésnek a bonyolultságát és fontosságát. Felmelegítettem a pengét, és vízben oltottam ki. Néhány másodperc alatt vége volt. Nem hallatszott reccsenő hang. Kihúztam a pengét a vízből, és megtisztítottam a felületét az agyagtól. A penge jelentősen meggörbült és a vágóél mentén fehéres egyenes vonal volt. Olyan volt, mintha megállt volna az idő a műhelyben. Senki nem adott ki hangot. Leültem a kő mögé, és kifényesítettem a penge felületét. A *Hamon* a nyélrögzítéstől kb. 4 cm-re kezdődött és teljes hosszában kb. 3 mm-re folytatódott. Pontosan az előírásoknak megfelelően.

Én és az összes jelenlévő nagyon örültünk a sikernek. Itt volt az ideje az *Ofuro*-nak, a vacsorának és az alvásnak.

Másnap reggel korrigáltam a penge görbületét és alakját. A görbület nagyon nagy volt. A penge hátsó része és a "törés" (*Shinogi*) közötti lapos részek kalapáccsal történő ütögetésével a penge megnyúlt és a görbület kisebb lett.

Sugawara mester egy kicsit átvette az irányítást. Még egy ideig mutatta, hogyan kell helyesen csinálni, majd visszaadta a kalapácsot és a pengét a kezembe. Ez a tanács elég sok munkát spórolt meg nekem. A formakorrekció körülbelül egy órát vett igénybe. Martin ezután átvette a munkát, és elkezdte a polírozást.

Egy ablakot is készített az oldalára. Ez edzett vonalat mutatott *Nie* kristályokkal a határain, apró *Kinsuji* vonalakkal és *Utsuri*-val. Aznap délután *Chubachi* úr eljött a műhelybe. A kard az ő múzeuma számára készült. Hosszasan vizsgálta a pengét, és megvitatta a helyi szakemberekkel.

A kardon végzett munka számomra véget ért. Felajánlották, hogy látogassunk el a közeli *Tamahagane* manufaktúrába. A *Satetsu Gawa* folyó (*Satetsu* folyó) mentén mentünk. A *Tamahagane* gyártáshoz használt vashomokot ebből a folyóból bányásszák és nyerik ki. Mint már említettem, a *Satetsu* acélgyártáshoz való felhasználásának hagyománya éppen innen ered, és később egész Japánban elterjedt. E hagyományra tekintettel létezik egy iskolai projekt, ahol a diákok megismerkednek az acélgyártással, és megpróbálják az elméletet a gyakorlatba átültetni. A kb. 15 percnyi autóútra lévő manufaktúrában 3 *Tatara* kemence volt. Van egy *Satetsu* telephely is.

Kaptunk egy bemutató túrát az acélgyártásról, és kaptam kb. 10 kg acélt kísérletekhez. Amikor visszatértünk *Daito* városába, már csak *Ofuro*-ra és vacsorára volt időnk, és lefeküdtünk aludni. Másnap volt az utolsó munkanapunk. Aznap *Warabite* volt a programban. A diákok által előállított *Tamahagane* körülbelül 3 kg volt. Felmelegítettem az acélt, de a kalapács alatt morzsolódní kezdett. Túl magas volt a széntartalma. Le kellett zárunk a projektet... vagy újra kellett olvasztanunk az acélt, hogy csökkentsük a szénttartalmat. Ez tulajdonképpen az én szakterületem. Némi előkészítéssel az egész újraolvasztási folyamat körülbelül egy órát vett igénybe. Az acél képlékeny volt. Elkészítettem egy csomagot, amelyet több lemez újraolvasztott acélból alakítottam ki, és egy rúdra hegesztettem a könnyebb kezelhetőség érdekében.

Megkezdődött az acél tisztítása és homogenizálása a hajtogatással. Az első csomag sok kisebb szegmensből történő hegesztése a legnehezebb rész. Sikeres volt, és további hat hajtogatással folytattam, egy rudat, majd egy *Warabite* alakú pengét kovácsoltam. Ekkor már körülbelül 15 néző volt a műhelyben. Az acélgyártási program vezetőjének kérésére nem edzettem meg a pengét. Gyerekeknek szántam, hogy a helyi iskolában kiállítsák, és ha a pengének *Hamonja* van, akkor fegyvernek tekintik. A kovácsolás után megigazítottam a formát és kövön csiszoltam.

Úgy tűnt, hogy az acél jó, mivel már 6 hajtás után szinte tiszta volt és szép *Hada*-ja volt.

Volt egy utolsó sajtótájékoztató, ahol fotózkodtunk a kardokkal és így tovább. A nap véget ért.

Kifejeztük hálánkat *Sugawara* mesternek a támogatásáért és hogy használhattuk a műhelyét. Elbúcsúztunk minden résztvevőtől. Ez alatt a néhány nap alatt számos barátság született. A búcsúzás meglehetősen érzelmes volt, és remélem, hogy visszatérhetek *Ichinoseki Daito* városába, és újra találkozhatok azokkal az emberekkel, akiktől ezt a különleges lehetőséget, sok értékes tanácsot és támogatást kaptam a munka során.

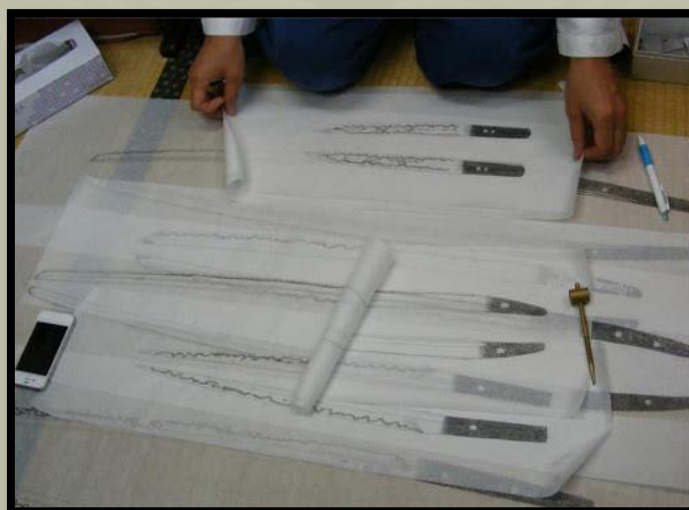
Másnap elhagytuk *Ichinoseki*-t, és *Shinkansen*-nel indultunk Kiotóba. A városnézés, a kertek és a szentélyek megtekintése 2 napot vett igénybe, mégis csak nagyon kis részét láttuk annak, amit Kiotó kínál.

Fontos volt egy látogatás a mestercsiszolónál, *Joji Tamaki* úrnál. Matrin sok értékes tanácsot kapott. Nagyon érdekes volt látni egy profi polírozó műhelyét és felszerelését. Figyelemre méltó volt a csiszolókövek gyűjteménye.

Csiszolókövek.

Megengedte nekünk, hogy megvizsgáljuk *Ryokai Yamashiro* gyönyörű *Ubu Tachi*-ját. *Joji Tamaki* mester *Oshigata*-t - kézzel készített kardlenyomatot - is készít. A precizitás és a részletes kifejezés lenyűgöző volt.

A késő esti órákban Tokió felé vettük az irányt. Másnap találkoztunk *Takashi Iiyama* mesterrel, aki a kardok markolatának készítésében és a fonásban jártas mester.

Takashi Iiyama

Ebéd után meglátogattuk a műhelyét, ahol megmutatta nekünk a különböző stílusú és típusú markolatokat és fonásokat, és bemutatta a „végső csomót”. Nagyon kedves és barátságos volt hozzánk.

Ez volt az utolsó napunk, és miután visszatértünk a szállodába, elkezdtünk csomagolni. Másnap reggel elmentünk a repülőtérre és hazaindultunk. A két bőröndnyi anyag és könyv mellett rengeteg új tapasztalatot és információt hoztam magammal. Szeretnék köszönetet mondani mindenkinek, aki részt vett a projekt előkészítésében vagy részt vett benne; minden szakembernek és mesternek a kardokkal kapcsolatos szakterületekről a segítőkészségükért, nyitottságukért és tudásuk megosztására való hajlandóságukért; mindenkinek a kifejezett vagy a háttérből való támogatásáért. Nem szeretnék neveket felsorolni, mert sokan lennének, és nem szeretném, ha bárkiről is megfeledkeznék. Köszönöm mindannyiótoknak.

